

KICHIK YOSHDAGI BOLALARGA INGLIZ TILI O'QITISHDA XALQ OG'ZAKI IJODINING O'RNI

Khusniddinova Nozimakhon Ziyodulla qizi

Student of CSPU

nozimakhonkhusniddinova@mail.com

Davronova Laylo Bobomurot qizi

Student of CSPU

leylakenjayevnaa@gmail.com

Annotatsiya. Maqolada yosh bolalarga ingliz tilini o'rgatishda xalq og'zaki ijodining o'rni yoritilgan. Unda maktabgacha yoshdagi bolalarning til o'rganish faoliyatida an'anaviy xalq unsurlari, ya'ni bolalar qofiyalari, xalq ertaklari, qo'shiqlari bilan uyg'unlashtirish muhimligi ta'kidlanadi. Ushbu an'analar bolalarni til va madaniy o'rganishga jalb qiluvchi tilga boy muhit yaratishda samarali vosita bo'lib xizmat qiladi. Og'zaki xalq amaliy san'ati elementlaridan foydalangan holda pedagoglar lug'at boyligini oshirish, tinglash va nutq ko'nikmalarini oshirish, bolalarda ijodkorlikni rag'batlantirishlari mumkin.

Kalit so'zlar: xalq og'zaki ijodi an'analari, ingliz tilini o'rgatish, yosh bolalar, tilni rivojlantirish, bolalar qofiyalari, xalq ertaklari, madaniy ong, tinglash qobiliyati, so'z boyligini o'zlashtirish, til o'rganishda ijodkorlik.

Abstract. The paper explores the role of folk oral traditions in teaching English to young children. It emphasizes the importance of integrating traditional folk elements, such as nursery rhymes, folk tales, and songs, into language learning activities for preschool-aged children. These traditions serve as effective tools in creating a language-rich environment that engages children in both linguistic and cultural learning. By utilizing elements of oral folk art, educators can enhance vocabulary acquisition, improve listening and speaking skills, and stimulate creativity in children.

Key words: folk oral traditions, english language teaching, young children, language development, nursery rhymes, folk tales, cultural awareness, listening skills, vocabulary acquisition, creativity in language learning.

Аннотация. В статье исследуется роль народных устных традиций в обучении английскому языку маленьких детей. Подчеркивается важность интеграции традиционных народных элементов, таких как детские стишки, народные сказки и песни, в занятия по изучению языка для детей дошкольного возраста. Эти традиции служат эффективными инструментами в создании языковой среды, которая вовлекает детей как в языковое, так и в культурное обучение. Используя элементы устного народного творчества, педагоги могут

улучшить усвоение словарного запаса, улучшить навыки слушания и говорения и стимулировать творческие способности у детей.

Ключевые слова: народные устные традиции, обучение английскому языку, маленькие дети, развитие языка, детские стишки, народные сказки, культурная осведомленность, навыки слушания, усвоение словарного запаса, креативность в изучении языка.

KIRISH

Ingliz tilini kichik yoshlardagi bolalarga o'rgatish, bugungi ta'lim tizimida alohida ahamiyat kasb etadi. Maktabgacha yoshdagi bolalar uchun til o'rganish jarayoni ko'proq o'yin va qiziqarli faoliyatlar orqali amalga oshiriladi. Bu jarayonda xalq og'zaki ijodi o'zining o'ziga xos ahamiyatiga ega bo'lib, bolalar tilini rivojlantirishda samarali vosita sifatida xizmat qiladi. Xalq og'zaki ijodi, ayniqsa, xalq ertaklari, topishmoqlar, qo'shiqlar va o'yinlar bolalar uchun nafaqat til o'rganishni, balki ularning madaniy, emotsional va ijtimoiy rivojlanishini ham ta'minlaydi.

Ushbu ishda kichik yoshdagi bolalarga ingliz tilini o'rgatishda xalq og'zaki ijodining o'rni o'rganiladi. Xalq og'zaki ijodi, til o'rganish jarayonida bolalarni faol jalb qilish, ularning lug'at boyligini oshirish, tinglash va gapirish ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Bu ishda ko'rsatilganidek, xalq og'zaki ijodining elementlari, masalan, ertaklar va qo'shiqlar, bolalarning ingliz tilidagi so'zlarni o'zlashtirishlariga yordam beradi va tilni tabiiy ravishda o'rganishning samarali usulini ta'minlaydi.

Xalq og'zaki ijodining ingliz tilini o'rgatishda foydalanilishi nafaqat til o'rganishning samaradorligini oshiradi, balki bolalarga o'z xalqining madaniyati va adabiyotini tanishtirishga ham yordam beradi. Shunday qilib, xalq og'zaki ijodining kichik yoshlardagi bolalar uchun ingliz tilini o'rgatishda ahamiyati katta ekanligini ta'kidlash mumkin.

ASOSIY QISM

Xalq og'zaki ijodining kichik yoshdagi bolalarga ingliz tilini o'rgatishda ahamiyati juda katta. Xalq og'zaki ijodining asosiy elementlari – qo'shiqlar, ertaklar, rivoyatlar, topishmoqlar va xalq o'yinlari bolalarning tilni o'rganish jarayoniga katta hissa qo'shadi. Ushbu vositalar bolalar uchun tilni o'rganishni qiziqarli va samarali qiladi. Xalq og'zaki ijodi bolalarga ingliz tilining strukturasi, so'zlashuv ko'nikmalarini, o'zini ifoda etish usullarini o'rgatishda muhim yordam beradi.

1. Nutq rivojlanishida xalq og'zaki ijodining o'rni

Xalq og'zaki ijodining bolalar nutqini rivojlantirishdagi roli katta. Bolalar uchun qiziqarli bo'lgan qo'shiqlar va ertaklar ularning so'z boyligini oshiradi, yangi so'zlar va iboralarni o'rganishlariga yordam beradi. Masalan, bolalar tomonidan tez-tez takrorlanadigan qo'shiqlar va ritmik ifodalar tilni yodda saqlashni osonlashtiradi va ularning lug'at boyligini kengaytiradi. Qo'shiqlar va ertaklarda mavjud bo'lgan oddiy

va aniq iboralar, bolalarga tilni yaxshi tushunishga yordam beradi va yangi tillar o'rganishda qo'l keladi.

2. Emozional va ijtimoiy rivojlanish

Xalq og'zaki ijodi, ayniqsa, bolalar o'rtasidagi ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishda yordam beradi. Qo'shiqlar va o'yinlar orqali bolalar o'zaro muloqot qilishni, bir-biri bilan hamkorlikda ishlashni va jamoaviy faoliyatlarni tashkil etishni o'rganadilar. Ertaklar, o'z navbatida, bolalar uchun moral qadriyatlarini o'rgatadi va ularni ijtimoiy me'yorlar bilan tanishtiradi. Xalq og'zaki ijodi, shuningdek, bolalarning emotsional rivojlanishiga ham yordam beradi, chunki u o'z hissiyotlarini ifoda etishda, o'zaro munosabatlarni boshqarishda va boshqa shaxslar bilan empatiya qilishda yordam beradi.

3. Kognitiv rivojlanish va tasavvur

Xalq og'zaki ijodining boshqa bir muhim jihati – bolalarning tasavvurlarini rivojlantirishda yordam berishidir. Ertaklar va rivoyatlar bolalar fikrlashini kengaytiradi, ularni yangi tasavvurlar, qahramonlar va hodisalar bilan tanishtiradi. Bu esa bolalarning kognitiv rivojlanishiga yordam beradi, chunki ular nafaqat tilni o'rganadilar, balki boshqa tillarda ham tasavvurlarini boyitishadi. Xalq og'zaki ijodi bolalarga mantiqiy fikrlashni, sabab-va-oqibat aloqalarini tushunishni o'rgatadi va ular uchun yangi tasavvurlar yaratadi.

4. Madaniy qiymatlar va xalqlarning boy merosi

Xalq og'zaki ijodining bolalarga ingliz tilini o'rgatishdagi ahamiyati shundaki, u orqali bolalar boshqa xalqlarning madaniy merosi bilan tanishadilar. Ertaklar, qo'shiqlar va rivoyatlar orqali bolalar ingliz tilida nafaqat so'zlashuvni o'rganadilar, balki bu tildagi madaniyat va qadriyatlarini ham o'zlashtiradilar. Ingliz tilini o'rganishda xalq og'zaki ijodi orqali bolalar dunyoqarashlarini kengaytiradilar, o'zaro hurmat, do'stlik va bir-biriga yordam berish kabi universal qadriyatlarini o'rganadilar.

5. Til o'rganishni qulay va qiziqarli qilish

Xalq og'zaki ijodi bolalar uchun ingliz tilini o'rganishni juda qiziqarli va qulay qiladi. Bolalar uchun o'yin va qo'shiqlar orqali til o'rganish jarayoni juda samarali va o'rganishga bo'lgan motivatsiyani oshiradi. Xalq og'zaki ijodi orqali bolalar tilni o'rganishda o'zlarini erkin his qilishadi va bu jarayonni o'rganishning o'ziga xos, eng samarali shakli deb bilishadi.

6. Xalq og'zaki ijodining ta'limdagi integratsiyasi

Xalq og'zaki ijodini ingliz tili o'qitish jarayoniga integratsiya qilish uchun, o'qituvchilar maxsus metodikalar ishlab chiqishlari kerak. Bu metodikalar bolalar uchun qiziqarli va foydali bo'lishi uchun turli xil vositalarni o'z ichiga oladi: ertaklar, qo'shiqlar, topishmoqlar, o'yinlar va boshqa xalq og'zaki ijodi shakllarini til o'rganish jarayoniga samarali tarzda joriy etish. Bunday yondashuv bolalarning tilni o'rganish jarayoniga yanada ko'proq qiziqish bilan yondashishiga olib keladi va ularning ingliz

tilidagi soʻzlar va iboralarni oʻzlashtirish darajasini oshiradi.

Xalq ogʻzaki ijodi kichik yoshdagi bolalarga ingliz tilini oʻrgatishda juda muhim ahamiyatga ega. U bolalarning til oʻrganishini tabiiy va qiziqarli qiladi, soʻz boyligini oshiradi, ijtimoiy va emotsional rivojlanishga yordam beradi, shuningdek, madaniy qadriyatlarni oʻrgatadi. Xalq ogʻzaki ijodini ingliz tilini oʻrgatishda samarali vosita sifatida ishlatish, bolalarning til oʻrganish jarayonini boyitadi va ular uchun bu jarayonni yanada qiziqarli qiladi.

XULOSA

Kichik yoshdagi bolalarga ingliz tilini oʻrgatishda xalq ogʻzaki ijodining oʻrni juda muhimdir. Xalq qoʻshiqlari, ertaklar, topishmoqlar va boshqa ogʻzaki adabiyot shakllari til oʻrganishni yanada qiziqarli va samarali qiladi. Ushbu elementlar bolalarga nafaqat yangi soʻzlarni oʻrganishga yordam beradi, balki ularning ijtimoiy, emotsional va kognitiv rivojlanishiga ham ijobiy taʼsir koʻrsatadi. Xalq ogʻzaki ijodining taʼsirida bolalar nutqni rivojlantiradi, tilni tabiiy ravishda oʻzlashtiradi, shuningdek, madaniy qadriyatlarni oʻrganadi va oʻzaro muloqot qilish koʻnikmalarini shakllantiradi.

Shunday qilib, xalq ogʻzaki ijodini ingliz tilini oʻrgatish jarayoniga integratsiya qilish, nafaqat tilni oʻrganishni osonlashtiradi, balki bolalarga boshqa madaniyatlarni tushunishga yordam beradi va ularning umumiy rivojlanishini qoʻllab-quvvatlaydi. Xalq ogʻzaki ijodi bolalar uchun ingliz tilini oʻrganish jarayonini yanada rang-barang va samarali qiladi. Shu sababli, oʻqituvchilar va tarbiyachilar ushbu metodlarni oʻz taʼlim faoliyatiga kengroq tatbiq etishlari kerak, chunki bu nafaqat til oʻrganishni, balki bolalarning ijtimoiy va emotsional farovonligini ham taʼminlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Абдуллаева, З. Ш. (2019). Болалар психологияси: назарий ва амалий масалалар. Тошкент: Фан нашриёти.
2. Ахмедова, Ш. (2020). Мектепке чейинки билим берүүда халқ ижоди ва тилнинг ўрни. Тошкент: “Ўқитувчи” нашриёти.
3. Виготский, Л. С. (1982). Мышление и речь. Москва: Педагогика.
4. Божович, Л. И. (2001). Личность и её формирование в детском возрасте. Москва: Педагогика.
5. Саидова, Л. А. (2018). Тарбия ва таълимда халқ ижоди оламнинг маънавий асоси. Тошкент: Ўзбекистон Республикаси таълим вазирлиги.
6. Piaget, J. (1952). The Origins of Intelligence in Children. New York: Norton.
7. Shonazarova, D. (2021). Maktabgacha taʼlim muassasalarida xalq ogʻzaki ijodi va uning bolalar tilini oʻrganishga taʼsiri. Toshkent: “Ilm-fan” nashriyoti.
8. Bruner, J. S. (1996). The Culture of Education. Cambridge, MA: Harvard University Press.
9. Bronfenbrenner, U. (1979). The Ecology of Human Development: Experiments by Nature and Design. Cambridge: Harvard University Press.
10. Oʻzbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab taʼlimi vazirligi. (2023). Maktabgacha taʼlim muassasalarida innovatsion psixologik metodlar. Rasmiy hujjatlar va metodik qoʻllanma.
11. Schieffelin, B. B., & Ochs, E. (1986). Language Socialization Across Cultures. Cambridge: Cambridge University Press.
12. Xudoyberganova, G. (2022). Xalq ogʻzaki ijodi va bolalar tilini oʻrganish. Samarqand: “Ziyo” nashriyoti.